

היה זה כאשר בקרב יהודי ירושלים עברה השמועה, כי חכם יהודה פתיה מבקש מיהודי העיר להתכנס ולהתקבץ בבית הכנסת "אוהל רחל", לאחר תפילת מנחה.

השמועה אמרה, כי אין מדובר בתפילה או באמירת סליחות, אלא במעמד מסוג אחר, למען הצלת הכלל.

השעות נקפו חלפו, ולקראת תפילת מנחה נראו המונים נוהרים אל בית הכנסת שבשכונת "מקור ברוך".

התפילה החלה כאשר חכם יהודה קם ממקום מושבו וניגש לעבור לפני התיבה. בלבשו הלבן היה מראהו נורא הוד, כמראה כהן גדול ביום הכיפורים, וכאשר החל באמירת "תיכון תפילתי", השתררה באוויר תחושה של תפילת נעילה.

כאשר הסתיימה התפילה, לא ניתן היה להיכנס אל בית הכנסת אפילו בדוחק. מאות בני אדם הצטופפו בפנים, והמונים התגודדו מבחוץ, על הדלתות והחלונות.

חכם יהודה הסתובב אל הקהל ובאחת הושלך הס.

"אחינו בית ישראל נתונים במצור ובמצוק", פתח חכם יהודה, "השטן וחילותיו מבקשים לכלות ולהתם, להשמיד להרוג ולאבד. וזרע עמלק שופכים דמם של ישראל כמים".

דמעות זלגו מעיניו של חכם יהודה, על לחיו ועל זקנו הלבן.

"מלכותא דרקייעא כעין מלכותא דארעא", רטט קולו של חכם יהודה, "ואשר על כן, נערכה נא משפט, בין סניגור וקטגור, ונבקש לידע מה דינם של ישראל בעת הזאת".

חכם יהודה קרא אליו שלושה מבחירי תלמידיו הושיבם לפניו. "הרי אנו ממנים אתכם לדיינים ושופטים", קרא, "ואתם תשפטו בין הסניגור והקטגור, בדין שיובא לפניכם".

שלושת התלמידים התיישבו על כסאם בחיל וברעדה. הם הבינו, כי את מקומו של הסניגור עתיד לתפוס מורם ורבם, חכם יהודה בכבודו ובעצמו, ולא היה הדבר נקל בעיניהם, לשפוט בין רבם לבין זולתו.

"מי מן הקהל מוכן ליקח על עצמו למלא את מקומו של הקטגור?" שאל חכם יהודה, ושאלתו נותרה ללא מענה.

וכי מי ירהיב עוז ותעצומות לעמוד ולקטרג על ישראל בעת צרתם?

הודעות מרכז "Shai for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרשל"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבת סופר"

העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

יוסף זוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הסדרי יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "יוני המעלה") העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

מתפלל

שבת יז' תמוז ה-תשפ"ב
פרשה: **פינחס**
הפטרה: **ויד ה' היתה**

הכרזת תענית
צום שבעה עשר בתמוז
ביום ראשון סיום הצום
בשעה: 20:06

הדלקת נרות - 19:29
צאת השבת - 20:22
ר"ת - 21:16

הדלקת נרות בשבת הבאה 19:26

מסות	פינחס
עמוד השחר: 4:23	4:28
זמן טלית: 4:30	4:35
זריחה: 5:47	5:52
חצות: 12:49	12:49
מנחה גדולה: 13:24	13:24
שקיעה: 19:51	19:47

בכח התורה

בזמן שבת-המקדש אינו קיים, הקורא בפרשת קרבנות כאילו הקריב עולה. לפיכך תיקנו לומר בכל יום את פרשת התמיד, שייחשב לנו כאילו הקרבנו אותו. זהו שנאמר (במדבר כח, ו): "עולת תמיד" - כיצד העולה תחיה תמיד? "העושה בהר סיני" - על-ידי אמירת התורה שניתנה בהר-סיני.

העלון לרפואת חמי וחמולי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר דוד ומוזיה מרת אחתי דינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"איש אשר רוח בו"

"קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו..." הביטוי המיוחד הזה מתפרש ע"י חז"ל: "איש אשר רוח בו - שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד" (ספרי).

הגמ' במסכת ברכות נח. אומרת "תנו רבנן: הרואה אוכלוסי ישראל (רש"י: אוכלוסי - חיל גדול של ששים רבוא). אומר: ברוך חכם הרזים. שאין דעתם דומה זה לזה, ואין פרצופיהן דומים זה לזה". (הכס הרזים - היודע מה שנלב כל אלו). בהמשך הגמ' מסופר על רבי הנינא שבראותו אחד מן החכמים בירך "חכם הרזים" ומסביר הרמב"ן (מלחמת ה': מד. באלפס) "שראו לברך ברכה זו על חכם גדול שנכללו בו כל הדעות כענין שאמר הכתוב ביהושע בן נון איש אשר רוח בו ודרשו בספרי שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד שאין ברכת חכם הרזים אלא מן הטעם המפורש בנמרא, לפי שאין דעותיהם דומות והקב"ה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי, והוא שאמר משה אלהי הרוחות כמדברש חכמים לפיכך אמר להם שראוי לברך ברכה זו על חכם גדול שהוא כללי בכל הדעות ובכל החכמות". החכם הגדול הוא אדם כללי שמסוגל לכלול הכל, כלומר, להכיל בתוכו גם דברים הסותרים זה את זה ולמצוא את הדרך לשילוב החכמות כולם. מנהיגות היא מן החכמות היותר מסובכות והיא זקוקה לאותו כשרון בדיוק, גדולתו של יהושע כמנהיג היתה היכולת להבין שכשם שפרצופיהן שונים כך דעותיהם שונות. ומשום כך צריך המנהיג להיות מסוגל להלך כנגד רוחו של כל אחד. מנהיגות צריכה לאחד ולא לפצל, להבין את הרגישויות ואת המחלוקות, ליצור מכנה משותף רחב, ולהזהר מחידוד יתר של נקודות בעיתיות. המדרש (אוצר המדרשים עמ' שנו) מתאר לנו את רגע הפרידה של משה מיהושע: "ביום שראה משה שאינו יכול להמלט מהמיתה קרא ליהושע בפני כל ישראל ואמר לו בני! ראה את כל העם הזה עם ה' אני מוסר לך... אמר יהושע משה רבי מה תהי עלי, שמא אתן להם נחלה בהר והם אומרים תן לנו בשפלה, א"ל מרע"ה אל תירא כי הקב"ה הבטיחני שישים שלום בחלוק הארץ".

לאחר ההבטחה כאשר משה חש שהוא השלים את תפקידו, מתוודה משה המנהיג הזקן לפני יהושע: "הלך אליו ונשקו ובכה על צוארו וברכו שנית היותך בשלום עם ישראל, כי עמדי לא מצאו קורות רוח מעולם מפני האזהרות ותוכחות שהייתי מוכיחם". משה מבין שמנהיגות דורשת רגישות והבנה להרבה מאד תופעות שונות, אף שגם ישראל עם אחד הוא - גווניו מרובים. כדי לעמוד במשימת העם והנהיגות דרושה היכולת "להלך כנגד רוחו של כל אחד" להבין את המצוקה של הפרט ואת דרישותיה המיוחדות של כל קהילה קמנה ומרוחקת. מי שמבין רז זה שאינו פשוט כלל ועיקר יכול להנהיג את האומה ולהובילה בדרך ה'. זוהי גדולתו של יהושע ועליו נאמר "הלא ציויתך חזק ואמץ אל תערוץ ואל תחת כי עמד ה' אלוקיך בכל אשר תלך" (יהושע א.).

photo: netep & arell [4]

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את זמתי"
 טעם שהוצרך הכתוב לומר בן מי היה, ובן בנו של מי היה, שבשעה שבא ליכנס לאהלו אל זמרי להורגו נתכנסו אלפי בני שבט שמעון ורצו להורגו ומרוב פחד פרחו נשמנו, והקדוש ברוך הוא שלח באותה שעה את שתי הנשמות של נדב ואביהוא ונכנסו בגופו, ומאותה שעה זכה להיות כהן גדול. ולפני כן לא היה כהן, כי בשעה שנמשחו אהרן ובניו כבר נולד פנחס, ולא הועיל להם המשחה שנמשחו בה אהרן, שלא הועיל אלא אצל שונדל אחריו כן ואם כן לא היה פנחס כהן, ובמעשה זה של זמרי זכה בכהונה. ולפיכך אומר כאן הכתוב: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", דהיינו פנחס זה הוא גם בנו של אלעזר וגם של אהרן, ויישן ששתי הנשמות של נדב ואביהוא נכנסו בו.

ועוד טעם שהוצרך הכתוב לומר בן מי היה ובן בנו של מי היה, כדי ללמדנו הגבורה וקידוש השם שעשה פנחס, שאילו היה זה איש מתחמה הרגיל בנשק, לא היה פלא כל כך, אבל הוא היה תלמיד חכם, ובנו של אלעזר שאף הוא היה תלמיד חכם, והיה נכדו של אהרן שאף הוא היה תלמיד חכם, ומהיכן למד אומנות זו להשתמש בנשק, שלקח רומח בידו והרג שני אריות כאלו, אותו שהיה נשיא שבט שמעון ואותה שהייתה בת צור בת מלך, ובדואר דבר גדול הוא, ולפיכך אומר הכתוב: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", ראו מי הוא פנחס ומה המעשה שעשה, האם אין זה ענין הראוי לשבח? ואף על פי שהקדוש ברוך הוא עשה את כל שנים עשר הנסים, אבל פנחס הוא שהתחיל במצוה והסיר נפשו למיתה, ומאחר שהוא מסר נפשו על אהרן, סייע לו מן השמים. וכן בכל מצוה, כיון שהתחיל אדם אף על פי שהוא ענין קשה, מסייעים לו מן השמים לגומרה.

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את זמתי"
 יש לשאול מהו השבח שנשתבח פנחס שהשיב חמת ה' מישראל, והרי כל זה היה טוב אילו לא נפל איש מישראל, אבל עכשיו שנפלו עשרים וארבעה אלף מישראל על עוון זה, למה נאמר שכיפר על בני ישראל?

והתשובה היא, שאותם שנפלו היו רק משבט שמעון שהיו כולם מערב רב, שהערב רב אחרי שנתגירו נתערבו עם נשי שבט שמעון ונשאן אותם. ואלו שנולדו מן הערב רב, מהם מתו בעגל, ואחרים מתו במגפות אחרות, והם מתו במגפה זו, ומבני ישראל לא נפל איש. וזהו שכתוב כאן: "השיב את חמתו של בני ישראל ולא כליתי את בני ישראל", שכיפר על בני ישראל שלא נפלו, ואלו שנפלו היו מן הערב רב, שעבדו עבודה זרה ממש, שכן אמר הכתוב בפרשה הקודמת: (כה, ב): "ויאכל העם וישתחוו", ולא נאמר "וישתחו ישראל", להודיע שאלו שעבדו עבודה זרה ממש היו הערב רב, ומה שכתוב: "ויצמד ישראל לבעל פעור". שלכאורה נראה מזה שגם ישראל עבדו עבודה זרה, והענין הוא שישראל נכשלו רק בבעל פעור, שהיו סבורים שבהם הם מבויים את הפעור ואין בזה שום עוון, ועל כך כיפר פנחס במעשהו ולא מתו. כמו שנאמר: "ויכפר על בני ישראל", שכיפר על בני ישראל, ולא מת אחד מהם.

"תשלום מלא"
 רבי ברוך מגורליץ, בנו של בעל דברי חיים מצאנז, שמע בו אחד מתושבי עירו שרוי במצוקה ועשה רבות כדי להושיעו ולהקימו על רגליו. הסיוע אבז הועיל, והאיש התבסס ואף התקשר ונעשה אדם תקיף ושהצו. הגיעו הדברים לידי כך, שהחל לרדות את רבי ברוך, שסייע לו בה רבות בשעת מצוקתו. יום אחד נפגשו השניים, היות מריד עלה על שפתיו של רבי ברוך והוא אמר לגביר: "יש פתגם עממי, שצריכים לשלם כדי לקנות חבר (בהוראת המשנה: וקנה לך חבר). שכן שונא אפשר לרבוש בחינם. ואילו אני - קניתי לי שונא בבסה מלא..."

הלכות קריאת שמע

הלכות קריאת שמע שעל המטה, וברכת "המפיל"
 ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

ברכת "המפיל" על שינת עראי

י. אין לברך ברכת "המפיל" בשם ומלכות אלא אם כן בדעתו לישון שינת קבע על המטה. וכל שדעתו לישון על המטה, אפילו מעט, מברך "המפיל" בשם ומלכות. (ובלבד שיישן לפחות כדקה אחת). אבל אם אין דעתו לישון על המטה, וכגון הנוסע ברכבת או במטוס, וישן על הכסא שלא בשכיבה, אפילו ישן זמן מרובה אינו מברך "המפיל" בשם ומלכות.

ברכת "המפיל" בשבתות וכמועדים

יג. צריך לברך ברכת "המפיל" גם בליל שבת ובליל יום טוב, וכן בלילות של ימי הספירה.

ובליל הסדר למנהג הספרדים יש לומר כל סדר קריאת שמע שעל המטה עם ברכת "המפיל" והפסוקים שנוהגים לומר בכל לילה. ולמנהג האשכנזים בליל הסדר יש לומר רק פרשת "שמע ישראל" וברכת "המפיל" כל שכבר קרא קריאת שמע של ערבית בזמנה.

ברכת "המפיל" וקריאת שמע — איזה קודם

יד. יש נוהגים להקדים לקרוא קריאת שמע שעל המטה תחלה, ולאחר מכן מברכים ברכת "המפיל", ולאחר מכן אומרים כל סדר הפסוקים. ויש נוהגים להקדים גם הפסוקים לפני ברכת "המפיל".

ומנהג הספרדים ועדות המזרח לומר ברכת "המפיל" תחלה, ולאחר מכן קוראים קריאת שמע, ולאחר מכן אומרים הפסוקים. וכן דעת רבינו הארי" ז"ל, ואין אמירת קריאת שמע והפסוקים אחר ברכת "המפיל" נחשבת להפסק, מפני שקריאת שמע והפסוקים נתקנו לשמירה מפני המזיקין, ונחשבים כאותו ענין של ברכת "המפיל", ועוד שמעיקר הדין אין איסור הפסק אחר ברכת "המפיל", מפני שהיא ברכת שבה והודאה להשם יתברך על מנהגו של עולם שישנים, וכמו שנתבאר לעיל.

סדר ק"ש שעל המטה וברכת "המפיל"

יז. נוהגים לומר כמה פסוקים ומזמורים בסדר קריאת שמע שעל המטה, ויש כמה מנהגים בסדר אמירת הפסוקים והמזמורים, ובכל מקום יעשו כמנהגם. ומכל מקום אין באמירת פסוקים ומזמורים אלו חיוב גמור מן הדין, ואם הוא אנוס או חולה אינו חייב לאומרם.

וכשאומרים מזמור "יושב בסתר עליון" (תהלים פרק צא), מנהג הספרדים לאומרו עד "כי אתה ה' מחסי", אף על פי שמפסיק באמצע הפסוק. והאשכנזים נהגו לומר כל המזמור.

ומנהג הספרדים ועדות המזרח לומר סדר קריאת שמע שעל המטה על פי הסדר שתיקנו רבינו הארי" ז"ל והרש"ש, ונדפס סדר זה בסידורים.